

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli
ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

III. Capvt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

CORINTH. CAP. IIII. §

bitur doctrina. Et melius esset, aliquam
fucosam religionem retineri, quàm nul-
lam. Hæc humana consilia omnia, pu-
gnant cum mandato Dei: Non habebis
Deos alienos.

Quanti furores sunt hodie multo-
rum, qui dogmatum conciliationes aut
ἐπιεικείας fingunt, & Veritatem corrup-
punt.

Denique quotidiana exempla sunt in
conspectu omnibus ætatibus. Multa enim
& horrenda peccata sunt humanæ sapien-
tiæ, non rectè iudicantis de Deo. Ideo
tam asperè aduersus eam hic concionatur
Paulus, & iubet eos, qui uidentur sibi sa-
pientes in hoc mundo, id est, Sequentes
humanæ rationis iudicia, ut fiant stulti, id
est, agnoscant hanc sapientiam non esse sapi-
entiam Euāgelij: Sed de Dei essentia et uo-
luntate ex ipsius patefactione iudicandum
esse, & sicut ipsdem Corinthijs in Secunda
Epistola scribit, oportere captiuam duci
rationem ad obediendum Christo.

IIII. CAPVT.

[N Capite quarto, Postquam antea in ge-
nere omnes obiurgauit, humanam sapi-
entiam

B §

I. EPISTOLA AD

entiam sequentes, ac discedentes à meta Euangelij, nunc nominatim ministris concionatur, & eos, quod ad Ministerium atinet, facit æquales potestate & efficacia, & simul docet, quales esse oporteat, scilicet, fideles. Ac breuiter hic significat ministerium esse efficax per Christum, non humanis uiribus. Sed minister sit fidelis, id est, rectè intelligat, & rectè doceat doctrinam, non habeat affectatam ignorantiam, nec sit negligens, ut multis seculis Episcopi ferè in toto orbe terrarum, nec intellexerunt doctrinam, nec rectè doceri curauerunt. Ex qua negligentia præcipuè nunc existit hæc horrenda perturbatio orbis terrarum.

Proponitur autem hic regula necessaria ad gubernandas omnium conscientias in uita priuata, & quacunque administratione. Quærit enim Conscientia: Quomodo satisfaciam officio meo, cum difficultas sit maxima? & multa quæ erant facienda, prospici non possint? Et sæpè bonis consilijs non respondeant euentus? Sicut errat Iosias, mouens bellum infelix.

Consolatio hic dulcissima proponitur: Satis est esse fidelem, id est, bona Con-

CORINTH: CAP. IIII. 6

Conscientiã rectè docere, & facere, quæ
recta esse iudicas, re, mediocri diligentia,
bona conscientia deliberata. Accedat
autem fides, qua sumus iusti, id est, qua
persona placet & petimus, ut Deus nos
gubernet Hæc regula præluceat omnibus
uitæ actionibus.

Simul autem hic inseritur doctrina
de Iustificatione, quod simus iusti Fide,
propter Christum, non propter iusticiam
nostræ conscientiæ, quanquam adesse &
hanc oportet, Sed multa reliqua sunt pec-
cata ignorantia, & omissionis, & multi
uiciosi affectus, quæ mala condonantur
credenti propter Mediatorem.

Deinde obiurgat sese alijs preferentes
uel potestate, uel efficacia ministerij, uel
propter alias causas, Et si sunt ministri rectè
facientes officium, postea Deo iudicium
relinqui iubet, qui priuatim antecellant,
Id non est nostri iudicij. Sed nos de do-
ctrina singulorum iudicemus.

Et sequitur rursus asperrima obiur-
gatio eorum, qui se præferunt alijs, ubi
proponit exemplum Apostolorum, quod
ipsum continet consolationem insignem.

Ait

I. EPISTOLA AD

Ait Apostolos uoluntate Dei ita regi, ut
præ reliqua Ecclesia subiecti sint Cruci,
sint spectacula Angelis & Hominibus,
Imò ducantur esse καδάρματα & περιψά-
ματα,

Hæ sunt appellationes omnium tri-
stissimæ, significantes acerbissima odia
hominum. Nam καδάρμα & περιψάμα
significat idem quod piaculum Latinis,
id est, rem talem, quæ nisi tollatur, totas
gentes polluat, & iram DEI aduersus
totas gentes irritet. Vt Oedipus est pia-
culum seu καδάρμα, quia matrem duxit
uxorem. Sic Hebræi maledictum
dicebant. Et multa sunt simi-
lia uocabula apud
Græcos, ut;

ἀποδόμιος

ἀποξόποιος.
 προσξόποιος.
 μιαιφόνος, μίσμα.
 κατάρατος.
 ἐσάρατος.
 ἀραϊός.
 τῆ ἀρᾶ ἐνοχος.
 τῆ ἀρᾶ ἐνεχόμενος.
 ἐξώλης, πρῶλης, πανώλης
 βδέλυγμα.
 ἀλιτήριος.
 ζυγαῆς.
 ἄγος.
 ἀλάστωρ.
 παλαμναῖος.
 ἐξάγιστος.
 ἀνάθεμα.
 καθάρσιος.
 κηλῆς.
 κάθαρμα.
 πρῶψημα.
 ἀνόσιος.
 ἐπικατάρατος.
 ἀποφθὰς ἀνθρώπου.
 τοῖς μίσμασι ἐνεχόμενος.
 καθαρμὸς ἄνθρωπος.
 φαρμακὸς. ἅπερ ἐξιμυλός.
 ὃ ἐπὶ καθάρσει τῆς πόλεως.

His
 cōtra καθαρὸς.
 τῶν ἐυαγῆς.
 sunt. ὄσιος.

Ex hoc

gi, ut
 cruci,
 ibus,
 εριψῆ.
 m tri
 a odia
 ψημα
 atinis,
 totas
 erfus
 ft pia-
 duxit
 m
 παλός

Syno
 nima
 que
 pari-
 ter si-
 gnifi-
 cāt
 tollē-
 dā ex
 rerū
 natu-
 ra uel
 riacu-
 lum.

I. EPISTOLA AD

Ex hoc exemplo Apostolorum discant nunc quoque præcipui doctores, ne cupiditate gloriæ aut potentiæ accendantur, sed antecellant alijs tolerantia, & studio humilitatis.

In eodem capite, cum iam relinquit generalem admonitionem de sapientia humana, & in specie delicta quædam Corinthiorum taxare instituit, præfatur se rediturum esse, si possit, & superbiam quorundam sese admirantium, qui aut libertate abutuntur, aut spargunt corruptelas dogmatum, coram castigaturum esse. Et attexit utilem sententiam: Regnum Dei non esse garrulitatem disputationum, & ludos ingenij, ut tunc Stoici, Epicurei, Academici, certabant argutijs, & in Ecclesia multum fuit & erit disputationum inutilium: Sed esse potentiam, id est, efficaciam Dei, inchoantis in corde uerum timorem, & ueram fiduciam.

Hæc ubi sunt, rectum iudicium est mentis in discernenda necessaria doctrina a non necessarijs disputationibus, ut pius Doctor dicit de uera agnitione Dei, de uera inuocatione, de poenitentia, de fide, de bonis operibus, de æterna gloria, & æternis

nis poenis. Alius rixator quærit ex ueteribus Stoicis aliquod deliramentū, quod miscet Euangelio, contendit omnia necessariū fieri, aut nullos debere in homine affectus esse: Aut fingit ex Platone animarum purgationes post mortem, quæ liberandæ sint sacrificijs: Aut fingit Accidentia sine Subiecto in mutatione panis in Cœna Domini: Aut fingit in Ecclesia oportere recipi politiam Mosaicam. Denique infiniti furores sunt disputationum, qui tantum quærunter materias, de quibus rixentur, non habent uera exercitia Pœnitentiæ, Fidei, Inuocationis, Crucis, in quibus uera lux accenditur. Hæc est summa quarti capituli.

V. CAPUT.

In quinto capite iam in specie accusat abusus Libertatis, scilicet de eo, qui Noueram duxerat. Est omnino tetrum exemplum. Nam & Ethnici improbarunt tales cōmixtiōnes, ut cum pater SELEVCVS filio ANTIOCHO cessit Noueram STRATONICEN Demetrii filiam. Et Theseus diris deuouet filium Hippolytum, accusatum, quod sollicitasset Noueram Phœdram ad stuprum.

Cumq;